

2014. október 14–18. között kivitelezés közbeni feltárást végeztünk a projekt által érintett töltés nyomvonalszakaszán. A feltárást a 2012-ben megkezdett szelvénytől K-re folytattuk. Ez alatt további 85 objektumot dokumentáltunk, zömében cölöplyukakat. Ezek szabályos rendben helyezkednek el, mely házak jelenlétére utal. Az előkerült leletanyag a késő császárkori Bereg-kultúra és a Felsőszöcs-kultúra idejére datálódna. Műszeres leletfelderítést Bacskai István végzete el. A szelvénytől É-ra többek között kelta éremtöredéket, ezüsttűkötör töredékeket és három II. századi római denárt is talált.

Munkatársak: Bocz Péter, Mellár Balázs, Sipos Attila Csaba.
TOLDI ZOLTÁN

339. Tarpa, Urai-dűlő (KÖH 52081)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, V

2013. június 18–24. között próbafeltárást végeztünk a Beregi komplex árapasztási és artér-revitalizációs fejlesztés projekt előzetes régészeti dokumentációjának elkészítéséhez. A szelvény az előző évben elkezdett szakasz D-i folytatása.¹⁰⁴ A területről elmondható, hogy bár kissé zombékos jellegű, ennek ellenére a humusz eltávolítása után nagy mennyiségű régészeti korú lenyomatot tapasztált és kerámiát sikerült találnunk. Maga a talaj rendkívül nehezen értelmezhető volt. Mivel a már korábban megfigyelt sárga altalaj alatt húzódó sűrű agyag ezen a részen rendre foltokban felbukkant, ill. keveredik a sárga altalajjal. A megfigyelt öt régészeti jelenségeket sem sikerült egyértelműen megfigyelnünk, de elmondható, hogy egymástól távolabb két elpusztult járósínt volt, melyből nagy mennyiségű tapasztás került elő. Érdekesség a 102. sz. járósíntől előkerült kis méretű majdnem teljesen ép fedő, és a lenyomatot tapasztások változatossága.

2014. június 24–26. és november 4–18. között kivitelezés közbeni feltárást végeztünk a projekt által érintett töltés és a vízpótló csatorna nyomvonalán. A feltárást a 2012-ben megkezdett szelvénytől D-re folytattuk. Ez alatt további 66 objektumot dokumentáltunk, zömében gödröket. Az előkerült leletanyag a késő bronzkor–kora vaskor fordulójára tehető. Tíz objektumról, az előkerült leletanyag alapján feltételezhető, hogy szórt-hamvas sírok. Valószínűleg a kustánfalvi csoporthoz tartozók. Csontszilánkokat is gyűjtöttünk, ennek vizsgálata folyamatban van. Mellékleteket nem sikerült megfigyelni, mivel a nagy méretű folt közepén lévő kisebb gödörben a leletanyag rendkívül töredékes és rossz megtartású volt. A leleteket teljesen rendszertelen helyzetben találtuk. Műszeres leletfelderítést Bacskai István végzete el. Ennek során három bronzrögöt és egy bronztűt talált.

Munkatársak: Bocz Péter, Mellár Balázs, Sipos Attila Csaba.
TOLDI ZOLTÁN

340. Tázlár, Nagymező (KÖH 87843)

(Bács-Kiskun megye) Sza

A Tázlár község ivóvízminőség-javító beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást 2014. október 30-án.

A terepbejárás eredményeként azonosítottuk ezt az eddig ismeretlen szarmata kori lelőhelyet, valamint egy régészeti értékű területet (Tázlár RÉ01). Utóbbiról szórványos mennyiségű népvándorlás kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Benedek-Bene Zsuzsanna, Hrabák Zita, Pál Róbert, Szabados György.

HARKAI ISTVÁN

341. Tázlár, Templomhegy, „Pusztatemplom” (KÖH 35625)

(Bács-Kiskun megye) Sza, Á, Kk, Kú

2013-ban a Nemzeti Kulturális Alaphoz, a Kecskeméti Katona József Múzeummal együtt benyújtott pályázatunk az Árpád-kori – késő középkori temető, valamint templom feltárásiának folytatása Tázlár-Templomhegyen, valamint régészeti emlékhely kialakítása címmel támogatást nyert. A kutatást az NKA 3234/245 pályázati azonosító szám alatt nyilvántartott engedélye alapján végeztük el. Az NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma 4 000 000 Ft támogatást ítél meg pályázatunk számára, illetve további pénzzsszeggel Tázlár Község Önkormányzata és az Ásatárs Kft is támogatta a munkát. Pályázatunk alapján a megítélt összeg felét régészeti feltárássra, a másik felét az emlékhely kialakítására kell fordítani. A tervásatás első felét 2013. október 25. és november 27., a második felét 2014. március 17. és április 11. között végeztük el.

2013-ban, a 2012-ben részben feltárt Ny–K-i irányú szelvény¹⁰⁵ É-i és ÉNy-i részén folytattuk a feltárást mintegy 183 m²-en. Befejeztük az előző évben visszatakart sírok bontását, illetve az É-i szelvényfal középső, a 450. árok (középső temetőt kerítő árok) közelében levő részére rábontottunk. A területen 82 objektum került elő, amelyek közül 64 sír vagy sirmaradvány, 6 gödör, 3 árok részlet, egy ház és 8 cölöphely volt. A korukat tekintve egy gödör lelet nélküli, egy másik gödör szarmata, a többi jelenség Árpád-kori volt. A 450. árok a 2012-ben részben feltárt középső kerítő árok, amelynek a bontásra kerülő szakaszából nagy mennyiségű edénytöredék (fehér kerámia, bogrács), állat-, embersont és vastárgy (pl.: két sarkantyú, ún. juhnyíró olló, övcsat, kés, vödörfül) került felszínre. Az árok alsó részén helyenként égett, faszenes, feltehetően a tatárjárás időszakából származó pusztulási réteget figyeltünk meg. Az árok betöltésében a templomból származó, részben faragott és részben megégett réti mészkövek feküdtek. Az árok számos sírt és egy lekerekített sarkú négyzetes alapú házat is átvágott. A 64 temetkezés közül tízet foltként dokumentáltunk le, ezek feltárást nem végeztük el, mert a kijelölt szelvényfal alá nyúlt a nagyobbik részük. A sírgödörök alakja hosszúkás ovális vagy lekerekített sarkú téglalap volt, de előfordult olyan is, hogy a sírgödör a lábak felé enyhén összeszűkült. Több esetben megfigyeltük, hogy a sírok alja vagy néha a fala is kemény meszes volt, ami a terület sajátossága, azaz mészkiválás figyelhető meg a talajban. A többretegű temetkezések közül a magasabban fekvő sírok esetében a homokdomb erőteljes pusztulása miatt, illetve más temetkezések esetében a szuperpozíciók miatt nem volt érzékelhető a sírgödör betöltése és alakja. Egy sírnál figyeltünk meg padmalyt, melyet a sírgödör bal, azaz a K-i oldalára ástak. Két sír alja volt faszenes, amely a temetést megelőző tisztítószertartásra utalhat (hasonlóakat 2012-ben is találtunk). Koporsóra utaló fama-

104 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 99.

105 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 100–101.